

Mūzikas albums Austras Pumpures tradīcijās

✍ Ligita Kupčus-Apēna,
"Kurzemes Vārds"

Pavasaris Liepājā ierasti tiek ieskandināts ar dziesminieku festivālu "Austrasdienas" – tā ir tradīcija, kas izveidojusies, godinot un sveicot vārda dienā dziesminieci Austru Pumpuri. Dažiem no austrasbērniem šis gads paliks atmiņā ar īpašu notikumu. Klajā laists mūzikas albums "Labums", ko īstenojuši Simona Rača-Rūce, Jānis Rūcis un Roberts Dinters. Albums ir veltījums un reizē pateicība leģendārajai dziesminiecei A. Pumpurei.

SAJŪTĀS – TUVUMS UN SIRSNĪBA

Albuma prezentācijas koncerts notika austrasbērniem ierastajā tikšanās vietā – mākslas galerijas "Romās dārzs" Berči zālē. Jautāta, vai albums apzināti izdots reizē ar Austrasdienām, Simona smaidot atteica, ka tas tā vienkārši sanācis. Albumā iekļautas deviņas Imanta Kalniņa dziesmas. Dažu dziesmu ierakstos piedalās arī citi austrasbērni un čelliste Marta Rozentāle.

Albuma izveides iniciatore bijusi Austras biedrības pārstāve, radošās telpas "Austras istaba" vadītāja Inese Muižniece. Viņa uzrunājusi Rūču pāri, aicinot apsvērt ideju par CD ierakstīšanu. "Un mēs sākam rīkoties!" Doma radusies aptuveni pirms gada. Jānis gan piebilst: "Sākumā es to uztvēru vairāk kā Simonas vēlmi, jo man likās – Imanta Kalniņa albumu pasaulē jau pietiek. Tāda man sajūta par to visu bija. Bet, kad sākām pie albuma strādāt, izkristalizējās, ka tā taču ir tieši mūsu triju versija par Imanta Kalniņa dziesmām, kā mēs redzam viņa mūziku un kā mēs redzam Austru Pumpuri. Tas mani ļoti aizrāva. Tāpēc esmu ļoti priecīgs par šo albumu, ka varēju tajā piedalīties."

Ar Robertu lēmuši ierakstu veikt nevis studijā, līdz ar to tas būtu tīrs un noslēpums, bet radīt gaisotni kā viesistabā. "Lai ir tuvuma un sirsnības sajūta, kāda bija arī Austrai Pumpurei, kad viņa sadziedājās ar saviem koncerta apmeklētājiem. Tā ka dziedātu visi kopā, nevis viens mākslinieks un pārējie – klausītāji," kādēļ izvēlēta tieši šāda izpildījuma maniere, skaidro Simona. Viņa atceras: "To izmēģinājām nedaudz pie mums mājās, patiešām istabā. Roberts piedalījās gan kā mūziķis, gan ierakstīja. Tad paņēmām garāku pauzi, jo maijā piedzima dēliņš Harijs. Vasara pagāja, auklējot mazo, rudenī savukārt Robertam bija daudz projektu, tādēļ darbu atsākām vien decembrī. Paši vēl īsti nevaram līdz galam noticēt, ka finiša taisni izdevās paveikt tiešām samērā īsā laikā."

Sākotnēji nebija iecerēts izdot albumu taustāmā versijā. Kultūras pārvaldes rīkotajā projektā konkursā mūziķi esot ieguvuši līdzekļus tam, lai ierakstītu un albumu izlaistu digitāli. Savukārt vēlmi par albuma taustāmu versiju palīdzēja īstenot privāti ziedotāji, atsaucoties Austras biedrības aicinājumam. Jānis pateicas lielam palīgam un darītājam – ieraksta producentei I. Muižniecei. Viņa iedrošinājusi, ka viss izdosies un lietas sakārtosies. Jāpiebilst, ka 18. martā, kad Liepāja svinēja savu 399. dzimšanas dienu, mūziķi albumu publiskoja mūzikas straumēšanas platformās, tostarp arī *Spotify*.

"Sekojām Austras Pumpures un austrasbērnu sajūtām, mūzikas albums "Labums" tā arī veidots. Dziesmas ierakstā ir dzīvas," apliecina Simona Rača-Rūce un Jānis Rūcis, iepazīstinot ar tapušo veikumu, kurā līdzdarbojies Roberts Dinters.

RUSLANA ŠUĻGAS FOTO

KĀ BŪTU DZIEDĀJUSI AUSTRĀ

Runājot par mūzikas albuma saturu, Simona stāsta: "Dziesmas izvēlējamies tādas, kas mums saistās ar Austru Pumpuri. Tādu, protams, ir ļoti daudz. Ņemām tās, kas kaut kā īpaši iespiedušas atmiņā un sirdī. Sākumā bija garāks dziesmu saraksts, bet izkristalizējās šīs deviņas." Albumā iekļauti tādi skaņdarbi kā "Bāka", "Šonakt sapnī", "Sveces dziesma", "Kas labā roka kreisai ir", "Tāpat vien", "Milas dziesmiņa" u. c. Autori uzsver: "Albumā apzināti esam atstājuši sadzīves skaņas – ieelpas, krekšķīšus, arī dēliņu var dzirdēt, jo viņš dažkārt ieraksta brīdī bija klāt. Tā nav kļūda, bet atstāts apzināti, lai radītu klātbūtnes efektu, dzīvīgumu."

Kādu nosaukumu dot – sākotnēji nepavisam viegli nav bijis uz to atbildēt. "Jo gribējās, lai tur parādās gan siltums, mīļums, kādu dāvāja Austrā, gan sajūta, kas mums ir par Austru. Nevarējām vienā vārdā to ietvert," atminas Simona. "Labums" atnācis nejauši – *vatsapa* čatiņā pārrakstoties. "No vārda "albums" sanāca "labums", atminas Jānis. "Sākām savā starpā albumu tā saukt. Un beigās Robis teica, ka īstais nosaukums ir tas, kurš pie mums atnāca pats. Un vārds būs "Labums". Tas ietver visu, ko mēs gribējām."

Ar albumu ir iepazīstināts arī pats komponists I. Kalniņš. "Nosūtījām viņam failus, un viņš ir datorā noklausījies. Saņēmām pozitīvu atsauksmi, par ko tiešām esam priecīgi. Šķiet, viņam patīk gala rezultāts," spriež Simona. Pēc prezentācijas koncerta saņemti labi vārdi arī no klausītājiem. "Daudzi no senākajiem austrasbērniem teica, ka esam noķēruši īsto sajūtu dziesmām. Nelielas svešas, bet tādas, kā

dziedājusi Austrā," piebilst Jānis.

"Mums reizēm ir pārrunas visiem austrasbērniem kopā par to, kādi esam tagad. Neviens jau nevar radīt to sajūtu, ko radīja Austrā, jo neviens mēs neesam Austrā. Reizēm liekas, ka tā pietrūkst, ka to vajag. Bet izrunājamies un saprotam, ka ir labi tā, kā ir tagad. Mēs cenšamies darīt vislabāko," saka Simona. Notiek koncerti, klausītāji nāk, tāpat arvien jauni cilvēki papildina esošo austrasbērnu rindas. "Nekāda iestājeksāmena nav. Man liekas, ka lielākais pārbaudījums ir viņiem vispār pieņemt to, kas te notiek. Jo tas tiešām ir atšķirīgi no visa, kā notiek citur, piemēram, koros. Pie mums – brīvā gaisotnē."

SAVED KOPĀ MŪZIKA

Tieši darbošanās austrasbērnu kustībā Simonu un Jāni satuvinājusi, kļuvuši par precētu pāri arī dzīvē. "Mēs vispār skolā gājām paralēlklasēs, bet kaut kā nebijām viens otru pamanījuši. Tas ir interesanti, kā dzīvē gadās. Tā pa istam viens otru ieraudzījām pirms sešiem gadiem. Austrā bija aizgājusi, un mums pašiem bija vairāk jānāk kopā, jāorganizē, jādarbojas. Mūs salika kopā pie koncerta rīkošanas Bernātos, "Sipolu" mājās, kas notika par godu Mārim Čaklajam," atminas pāris. Mēģinājumi notikuši pie Simonas mājās, dārzā, un tā arī abi sadziedājušies.

Mūzikai abu liepājnieku dzīvēs ir ļoti liela nozīme. Simona strādā par mūzikas skolotāju. "Pārsvarā jau viss, ko daru, ir saistīts ar mūziku," viņa vērtē un stāsta, ka uz mūzikas skolu bērniībā aizvedusi mamma. "Sākumā spēlēju vijoli, bet pabeidzu kā kordiriģente. Es arī daudz kur dziedāju.

Ilgus gadus vokālajā ansambli "Gaismiņas". Turpat aiz blakus durvīm mēģinājumi notika Austrai Pumpurei. Mums bija arī kopīgi projekti. Un es pamazām no "Gaismiņām" aizplūdu pie austrasbērniem."

Jāņa stāsts, kā nonācis līdz mūzikas iemīlēšanai, atšķiras: "Mana mamma visu dzīvi ir bijusi muzikante, tādēļ mūzika vienmēr bijusi manā dzīvē. Bet personīgi es tai pievērsos vien vidusskolā. Man bija ļoti muzikāli klasesbiedri. Sēdēja klasē, stundas laikā uz lapiņas zīmēja akordus... Es vienkārši no tā visa ļoti ietekmejos, mājās sāku strinkšķināt ģitāru. Mamma man parādīja akordus, un tādā veidā arī sākās. Man nav izdevies atrast citu veidu, kā izpaust sevi, kā tikai caur mūziku. Tas ir kaut kā īpaši. Tāpēc joprojām esmu ar mūziku. Pēdējā laikā arī rakstu dziesmas. Mazliet taisu elektronisko mūziku, bet to nekur nepopularizēju." Ikdienā Jānis strādā par programmētāju, jo nesaredz, kā ar mūziku varētu nopelnīt.

Albuma tapšanas process bijis vērtīgs laiks arī Rūciem pašiem personīgi. "Tā bija iespēja pavadīt vairāk laika kopā," atzīst Jānis. "Parasti esmu darbā, bet Simona ir ar mazo. Katrs tā kā savā pasaulē. Un, veidojot šo albumu, mums bija iespēja pavadīt dienas kopā, bet turpat tuvumā bija arī mūsu dēliņš. Man tas likās ļoti forši. Bija labi arī nedomāt visu laiku par praktiskām lietām, bet vairāk garīgām."

Simona atminas, ka attiecību sākumā divatā muzicējuši arī mājās. "Man ļoti patīka, kā Jānis spēlē ģitāru. Un es viņam lūdzu paspēlēt. Tagad sanāk retāk, jo muzicē Harijs, kuram maija beigās apritēs gadiņš." Laiks jāvelta arī diviem vecākajiem dēliem, kas nu jau ir 11 un 12 gadus veci. ■

Topošais skolotājs Vilis Lejnietis savu pseidonīmu Plūdons iegūst romantiskajā Kuldīgā.

✍ Lāsma Veigelte, "Kurzemnieks"

Marts Kuldīgā paiet izcilā novadnieka, dzejnieka Viļa Plūdoņa 150 gadu jubilejas zīmē. Latviešu literatūrā viņš pazīstams kā dzejas formas un stila meistars, viens no izcilākajiem dabas lirīkiem, kurš izkopis poēmas un balādes žanru, rakstījis arī patriotisko un bērnu dzeju. Bet ne visiem ir zināms, kā V. Plūdons saistīts ar Kuldīgu.

APDĀVINĀTS UN APŅĒMĪGS

Vilis Plūdons (arī Plūdons), īstajā vārdā Vilis Lejnietis, dzimis 1874. gada 9. martā Bauskas apriņķa "Lejniekos", bet 1891. gadā ieradās Kuldīgā, lai mācītos Baltijas skolotāju seminārā. Pēc laikabiedru liecībām, iestājpārbaudījumos Plūdons bijis pats labākais, tomēr stipendija viņam konfesijas dēļ nav piešķirta. Par laimi, to izdevies dabūt otrajā mācību gadā, citādi izglītošanās būtu jāpārtrauc.

Atrašanās tēlumā izsauca nākamajā skolotājā nebeidzamas ilgas pēc dzimtajām mājām. Vaļās brīžos viņš bieži aizdomājās, ko tobrīd dara "Lejniekos". Šis neparvaramās ilgas pēc mājām un seminārista dzīve spilgti aprakstīta Reiņa Ādmīdiņa grāmatā "Lejnieku zāle", "Lejnieku sniegs": "(...) Semināra ēkas bēniņos bija novietotas audzēkņu mantas – lādes, maiši. Te V. Plūdons bija noslēpis grāmatas gan latviešu, gan krievu, gan vācu valodā. Bairons, Šekspīrs, Gēte, Šillers, Heine, Ibsens, Hauptmanis, Zūdermanis, Bjernsons, Brandess, Turgeņevs... Bija jāizdomā visādas viltības, lai varētu lasīt. Naktīs, kad visi gulēja, Plūdons sēdēja pie galda un lasīja, visu laiku uzmanīdamies, lai kāds nepārsteigtu. Direktors mēdza staigāt pa koridoriem un nemanīts ienākt guļamistabā, klasē."

KĀ PIEDZIMST DZEJNIEKS?

Naktīs, neviena netraucēts, aiz Baltijas skolotāju semināra aukstajiem mūriem savā istabiņā topošais skolotājs sacerēja ne vienu vien dzejoļa rindu. Vēstulē brālīm viņš atzīstas: "Es esmu dzejnieks, jo viss, kas dzejisks, ir manim mīļš." Vairākus no tiem viņš nosūtīja Teodoram Zeifertam "Mājas Viesa" redakcijā, kur tie tika nodrukāti ar pseidonīmu Plūdons. Tāpēc varam teikt, ka Viļa Lejnietis dzimta vieta ir "Lejnieki", bet Plūdons ir dzimis Kuldīgā.

Ventas rumbas šalkoņa, atmiņas par dzimtajām mājām, dabas krāšņums un

ziedošie ceriņi – viss apkārt mudinājis jauno skolotāju ar lielu entuziasmu rakstīt dzeju. Vijolišu grava bija īpaši piemērota vieta, kur aizbēgt no pārējo skatieniem un pievērsties savai aizrautībai.

1894. gadā V. Plūdons pabeidza savu pirmo dzejoļu krājumu "Pirmie akordi". To viņš nosūtīja T. Zeifertam, kurš sameklēja izdevēju. 1895. gadā, kad seminārā notika beigšanas eksāmeni, V. Plūdons saņēma "Pirmo akordu" eksemplārus ar autora ģimetni. Tie tika atsūtīti uz svešu adresi. Iespējams, ka tā bija Zeltmata (Ernesta Kārklīņa) adrese, kurš tajā laikā bija pilsētas valdes ierēdnis, irēja dzīvokli Kuldīgā un bija V. Plūdoņa labs draugs un biežs sarunu biedrs.

Sava pirmā dzejas krājuma eksemplārus jaunais autors dāvināja draugiem un labvēļiem. Par sava audzēkņa panākumiem ļoti priecējās arī semināra skolotājs Eistaķis Līcītis, taču viņam bija jāpaziņo vēsts, ka semināra pedagoģiskā padome nolēmusi jaunā skolotāja apliecībā pazemināt atzīmi uzvedībā par latvietības sludināšanu. Vēlāk, atceroties seminārā pavadītos gadus, Plūdons bijušajiem audzēkņiem un skolotājiem veltījis vairākus dzejoļus.

Vai Plūdons, saņemot diplomu Baltijas skolotāju seminārā, vēl kādreiz atgriezās Kuldīgā, nav īsti zināms. Tikmēr viņa vārds pilsētā dzīvs joprojām.

SKOLA AR PLŪDOŅA VĀRDU

Baltijas skolotāju semināra ēku 1931. gadā nodeva Kuldīgas Valsts ģimnāzijas rīcībā. Lai saglabātu dzejnieka V. Plūdoņa piemiņu, 1940. gadā to pārdevēja par Viļa Plūdoņa Valsts ģimnāziju. Taču jaunajam skolas nosaukumam nebija lemts ilgi palikt, jo sākās padomju okupācija. Tikai 1988. gadā Kuldīgā atkal sprieda par V. Plūdoņa vārda atgūšanu skolai, un 1989. gada augustā Kuldīgas 1. vidusskolu pārdēvēja par Viļa Plūdoņa Kuldīgas 1. vidusskolu. 1997. gadā Kuldīgas pilsētas dome pārdevēja skolu par V. Plūdoņa Kuldīgas ģimnāziju. Bet 2018. gadā, apvienojot Kuldīgas alternatīvo sākumskolu, ģimnāziju un Kuldīgas pamatskolu, tika izveidota V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskola. Tā ir vienīgā skola Latvijā, kas nes Plūdoņa vārdu.

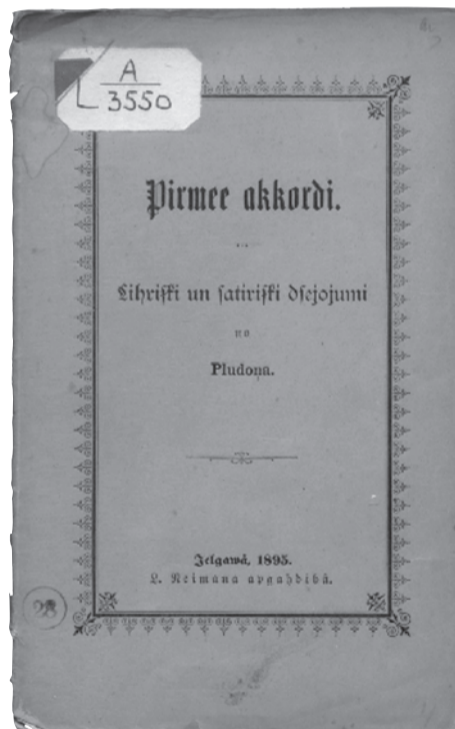
Dzejnieka apaļās jubilejas gadā V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā plānots plašs pasākumu klāsts. 1.–3. klašu skolēniem notikušas bibliotēkārās stundas "To vajag zināt, to vajag just", kurās bērni varēja uzzināt faktus par V. Plūdoni un

Vilim Plūdonom PA PĒDĀM

LATVIJAS DIGITĀLĀS BIBLIOTĒKAS ARHIVA FOTO

Baltijas skolotāju seminārs Kuldīgā starp 1887. un 1915. gadu.

Vienlaikus ar Baltijas skolotāju semināra beigšanu Vilis Plūdons izdod savu pirmo dzejoļu krājumu "Pirmie akordi".

pildīt izglītojošus, radošus uzdevumus. 5. un 7. klašu skolēni teātra mākslas stundās kopā ar latviešu valodas skolotājam bija sagatavojuši muzikālus un teatrālus priekšnesumus skolasbiedriem izrādītajam koncertuzvedumam "Plūdons uz skatuves", izmantojot tādus darbus kā "Zaķiņu pirtīņa", "Eža kažociņš", "Atraitnes dēls" un citus. Radoši bija pastrādājuši arī pedagogi. Lai skolēniem radītu lielāku izpratni par to, kāpēc skolas nosaukumā Plūdoņa vārds, pedagogi bija sagatavojuši izlasāmas spēli "Gudrais no mirkliem mūžību kaļ", kurā 4.–12. klašu skolēniem vajadzēja izmantot zināšanas par dzejnieka dzīvi un daiļradi. Tāpat ikviens tika aicināts piedalīties konkursā "Uz augšu, uz augšu tik ies manim ceļš".

NOVADNIEKU NEAIZMIRST

Baltijas skolotāju semināra ēkā, kurā vairāk nekā pirms 130 gadiem mācījies

• Krājumā "Pirmie akordi" ir Viļa Plūdoņa dzejoļi, kas veltīti arī Baltijas skolotāju semināra biedriem un mācību laikam Kuldīgā: Pie jums es biedri Šodien aizlaižos Un jūsu vidū Mīļi kavējos. Nāk zelta jaunība Un atkal skūpstā mani Un ausīs liegi skan Kā tāli, jauki zvani. Es redzu Kuldīgu Un Ventas rumbu balto Un zaļās dzirnavas Un Bursu veco, salto. Pa dārzu ēnaino Tur sapņu taks man vijās, Kur vientuļš aizmiršos Es saldās fantāzijās.

V. Plūdons, šobrīd darbojas Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums. Lai godinātu semināra absolventa, dzejnieka V. Plūdoņa devumu, skola izsludinājusi literāro darbu un pārspriedumu konkursu jauniešiem. Šobrīd notiek iesniegto darbu vērtēšana. Konkursa komisija noteiks un 17. maijā paziņos divus uzvarētājus: vienu – literāro darbu, otru – pārspriedumu nominācijā. Uzvarētājiem tiks piešķirta galvenā balva – "Ezīša kauss".

Savukārt Kuldīgas Galvenā bibliotēka sagatavojuši virtuālo izstādi "Dabas lirīkis Vilis Plūdons", vairāk akcentējot dzejnieka laiku Kuldīgā un Baltijas skolotāju seminārā. Pēc izstādes apskatīšanas bibliotēkas apmeklētāji aicināti piedalīties konkursā, kurā teksts jāpapildina ar trūkstošajiem vārdiem. Tāpat bibliotēkā bija iespējams aplūkot novadpētniecības materiālu apskatu "Vilim Plūdonom – 150". ■

Nosūta ziņu visiem Latvijas vēsturniekiem

✍ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

Lai gan Saldus novada pašvaldībai šogad nebija viegli sabalansēt savus ieņēmumus ar izdevumiem, Edgara Dunsdorfa balvas 25. gadadienā krietni paplašināts pretendentu loks, bet balvu fonds gandrīz trīskāršots.

Godalgu ziņā Saldus novads nav tipiska pašvaldība, jo Latvijā vien dažas prēmē sasniegumus šaurā jomā, tādā veidā godinot ievērojama novadnieka piemiņu. Jelgavas pašvaldība māksliniekiem un mākslas studentiem reizi trijos gados rīko Ģederta Eliasa konkursu un uzvarētājam pasniedz medaļu un piešķir 3000 eiro. Saldus novads reizi piecos gados pasniedz Edgara Dunsdorfa prēmiju pētniekam, bet Jaņa Rozentāla prēmiju – māksliniekam.

Dažām Latvijas pašvaldībām prēmijas ir bez sasaites ar konkrētu novadnieku, toties laureāta sasniegumiem jāsniedzas pāri lokālām robežām. Šāda iezīme saskatāma Liepājas Kultūras balvai, Jūrmala prēmē savus kultūrvēsturisko ēku īpašniekus un valdītājus par starptautiskiem standartiem pakļauta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu. Publiska informācija liecina, ka Latvijas pašvaldību prestižākais apbalvojums ir "Goda pilsonis", savukārt apbalvojumu hierarhijas virsotnē visbiežāk ir "Gada cilvēks".

Nesen Saldus novada pašvaldība E. Dunsdorfa prēmiju pārsaukusi par balvu. Jaunajā nolikumā uzsvērts, ka pretendentiem nav obligāti jābūt Saldus novada iedzīvotājiem. Atklātajā konkursā vairs nevērtē sasniegumus pedagoģijā, bet tikai vēsturē – konkursā drīkst piedalīties katrs, kam ir pētījums par tagadējā Saldus novadā iekļautu teritoriju, turklāt nav nozīmes, cik sen darbs tapis.

Konkursa administrators gan palicis iepriekšējais – sabiedrību un žūriju ar pretendentiem iepazīstinās Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs. Nolikumu pārrakstīja muzeja direktores vietniece Inna Kisliņa, tādēļ viņai vaicāju, kāpēc konkursa nosacījumi bija jāmaina un kāds labums no tā būtu jāgūst. I. Kisliņa paskaidroja: Dunsdorfa prēmijas samērā garajā pastāvēšanā godināti daudzi cienjami laureāti un pretendenti; diemžēl ir bijušas reizes, kad kandidātu izlase pagalam trūcīga, tādēļ bija pamatotas raizes nākotnē zaudēt prēmijas prestižu.

"Izmaiņas notikušas pašā laikā, jo Saldus novads vēlas vēl plašāku

Tautsaimnieks Edgars Dunsdorfs un viņa sieva Lilija bija Melburnas latviešu kopienas kodolā. Abi veltīja sevi, lai tas būtu stiprs un latvisks.

SALDUS MUZEJA KRĀJUMA FOTO

atpazīstamību. Muzejs piedāvā to iegūt, piesaistot vēsturē ieinteresētus cilvēkus. Viņi mums palīdzēs gan novadu izpētīt, gan popularizēt, jo par savu darbu pastāstīs ne tikai Saldus novada iedzīvotājiem," direktores vietniece nešaubās.

Muzejs cer uz vairākiem augstvērtīgiem darbiem, jo pašam resursu pietiek tikai diviem pētījumiem gadā. Katrs vēsturnieks izzina vienu tēmu, no svarīgākajiem faktiem un atziņām izveido izstādi, tai sameklē eksponātus. Pēc katras izstādes autoram aptuveni 100 priekšmetu jāuzņem muzeja krājumā – skrupulozi jādokumentē mantas izcelsme, materiāls, pielietojums, agrākā īpašnieka dati u. tml. Abiem vēstures speciālistiem darba pilnas rokas ar ikdienišķiem darbiem, turklāt norikoti palīgā kolēģiem krājumā, citādi Saldus muzejs neizpildītu valsts prasību gadā Nacionālajā kultūras mantojuma katalogā reģistrēt konkrētu skaitu priekšmetu.

Direktores vietniece atzina, ka Saldus novadam netiek lūgts algot vēl kādu muzeja speciālistu, jo nacionālās ziņas signalizē par naudas trūkumu pašvaldībās. Satraucoša aina paveras,

piemēram, Talsu novadā, kur naudas trūkuma dēļ izšķīrās par 25% sašaurināt katras iestādes kolektīvu, bet atlikušajam atalgojumu samazināt par 10%.

"Mūsu situācija ir laba, jo Saldus novads naudas balvai atvēlējis vairāk nekā jebkad. Mūsaprāt, nauda tiks iztērēta lietderīgi, jo Saldus novada cilvēkus vēsture interesē. To secinām pēc muzeja ierakstiem feisbukā – cilvēki ar tiem dalās un raksta komentārus. Vēl ceram, ka Dunsdorfa prēmija vairo vēsturnieka profesijas popularitāti un prestižu Latvijā. Nosūtījām ziņu augstskolām, lai arī jaunajiem censoņiem dotu iespēju sevi pierādīt," piebilda Inna Kisliņa.

"ESMU LAIMES BĒRNS"

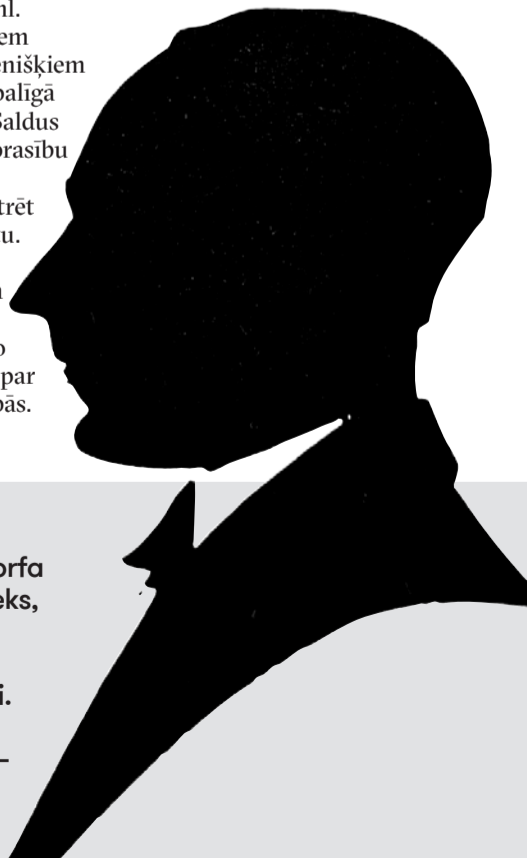
"Man dzīvē ir laimējis bez nekādiem manis paša nopelniem. Piedzimu svētdienā, un pēc latviešu tautas ticējuma esmu laimes bērns," tā sava bagātā mūža nogalē sacīja Saldus Goda pilsonis, Latvijā ražīgākais un nopelniem bagātākais pētnieks Edgars Dunsdorfs (1904–2002).

Viņa padarīto vēsturnieks Ēvalds Mugerūvičs pielīdzina "zinātniska institūta vai liela autoru kolektīva veikumam". Bez trimdas latviešu grāmatām, tulkojumiem, mācību literatūras, rediģētiem darbiem, recenzijām un populārzinātniskajām publikācijām "nav iedomājama Latvijas vēstures vispusīga izpratne". Pateicoties viņa sameklētiem dokumentiem Rietumeiropas, Skandināvijas un Amerikas Savienoto Valstu arhīvos, Latvijas vēsturē balto lappušu ir krietni mazāk.

Izcilais profesors, tautsaimnieks un pētnieks piedzima melderā un privātskolotājas ģimenē Saldū. Akadēmiskās karjeras izrāviens bijis gan starpkaru Latvijā, gan trimdā Austrālijā, strādājis par viesprofesoru universitātēs Kalifornijā, Stokholmā un Upsalā. Jau jaunībā iemantoja kolēģu atzinību, jo, neraugoties uz vairākiem pašmācības gadiem, bijis erudīts, bet pētījumu secinājumos – oriģināls. E. Dunsdorfa izstāstīta epizode no pirmās Krievijas vēstures stundas Saldus skolā liecina: viņš nekad nav bijis no neērtiem jautājumiem un spriedis kritiski. Toreiz deviņus gadus vecais puika skolotājam jautājis: "Kā var izskaidrot, ka jebkura Krievijas cara valdīšanas laikā neviens nepamana jebkādas trūkumus, bet tie atklājas tikai nākošā cara valdīšanas laikā un tad jāizdara reformas?"

Pēc divdesmit intensīviem darba gadiem Melburnas universitātē iecelts par Goda doktoru, 90. gados bijis Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda biedrs (1990) un Latvijas Universitātes Goda doktors, apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni un Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu.

Par viņa pēdējo darbu, 1995. gadā izdoto "Grāmatu par Saldū", rakstīts šādi: "Tā uzlūkojama par izcila vēsturnieka garajā darba mūžā uzkrāto zinātnisko atziņu apkopojumu uz Saldus novada vēstures fona. Darbs liecina par E. Dunsdorfa plašo interešu loku, stāsta par daudzām paziņām un draugiem, kas viņam par godu sacerējuši dzejoļus un sakomponējuši mūziku. "Grāmata par Saldū" ir lielisks paraugs tam, kā vajadzētu vākt, apkopot, analizēt un publicēt novadā rakstītos un nepierakstītos materiālus." ■

"Edgara Dunsdorfa balva 2024"

- Saldus novada pašvaldības konkursā "Edgara Dunsdorfa balva 2024" drīkst pieteikties jebkurš profesionāls pētnieks, vēsturnieks, vēstures students un amatieris, ja tam ir oriģināls pētījums par Saldus novada politisko, administratīvo, sociālo, saimniecības vai kultūras vēsturi. Darbs jāiesniedz līdz 30. septembrim. 20. novembrī uzvarētājam svinīgi pasniegs diplomu un naudas balvu – 2000 eiro pēc nodokļu nomaksas. Vairāk informācijas – www.saldus.lv.

Mūzika

- ◊ 5. aprīlī **Talsu tautas namā** notiks grupas "Menuets" jubilejas koncerts "Zelta 55".
- ◊ 6. aprīlī **Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrā** – vokālās grupas "Putni" un Antas Eņģeles koncerts "Dvēseles putni".
- ◊ 6. aprīlī **Liepājas Olimpiskajā centrā** tieši leģendārā līva Ainara Virgas dzimšanas dienā notiks viņa 60 gadu jubilejas koncerts, kurā piedalīsies grupas "Līvi" un "Liepājas brāļi", dziedātāji Igo, Olga Rajecka un citi.
- ◊ 6. aprīlī **Kuldīgā, "Zabadakā" (Vijolišu ielā 24)**, "Labākais 6. aprīļa koncerts". Piedalās: Sniedze Prauliņa, Edgars Šubrovskis, Edgars Rubenis, Aldis Kolosovs, Niks Moss Rodžers.
- ◊ 6. aprīlī **Brocēnu kultūras centrā** mūziķa un dzejnieka Laura Valtera 40. jubilejas koncerts un jaunā albuma "Ārpus laika" prezentācija. "Uz brīnišķīgu, gaišķanīgu satikšanos!" aicina autors.
- ◊ 7. aprīlī **Ventspils koncertzālē "Latvija"** Gustava Mālera 2. simfonija "Augšamcelšanās" Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra, Valsts akadēmiskā kora "Latvija" un diriģenta Tarmo Peltokoski izpildījumā.
- ◊ 12. aprīlī **koncertzālē "Latvija"** koncertcikls "Džems ar Ventspils bigbendu".
- ◊ 13. aprīlī **Kuldīgas kultūras centrā** grupas "Galaktika" koncerts "Mums pieder tik daudz".
- ◊ 19. aprīlī **Kuldīgas kultūras centrā** Ingus Ulmaņa 60. jubilejas koncerts "Kā man laiku apvaldīt".
- ◊ 20. aprīlī **koncertzālē "Lielais dzintars" Liepājā** starptautiski atzītais poļu diriģents Tadeušs Voicehovskis kopā ar Liepājas Simfonisko orķestri atskaņos Antonīna Dvoržāka Septīto simfoniju un latviešu komponistes Marinas Gribinčikas Koncertu flautai un orķestrim, kurā solists būs orķestra flautu grupas koncertmeistars Reinis Lapa.
- ◊ 21. aprīlī **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Latvijā pirmais multimedijālais mūzikls "Mežrozīte. Pilsētas romance divās daļās" ar Raimonda Paula mūziku.
- ◊ 21. aprīlī **Brocēnu kultūras centrā** un 28. aprīlī **Talsu tautas namā** Rūdolfa Plēpja dzejas un mūzikas uzvedums "Rūdis. Stāsti un dziesmas". Aktieris uz skatuves aicinās dziedātāju Kasparu Markševicu, komponistu Valdi Zilveri un ģitāristu Ēriku Upenieku.
- ◊ 26. aprīlī **Ventspils koncertzālē "Latvija"** pavasara koncerts. Piedalās: Mārtiņš Zilberts (klaviers), Aigars Reinis (ērģeles), Kaspars Zemītis (ģitāra), Ivars Ozols (basģitāra), Ventspils kamerorķestris, jauktais koris "Ventspils", diriģents Aigars Meri, koncertu vada Liene Jakovļeva.
- ◊ 27. aprīlī **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Ingus Ulmaņa 60. jubilejas koncerts "Kā man laiku apvaldīt".

Citas lietas

- ◊ 1. aprīlī **Brocēnu mežparkā** rotaļu programma "Bings un Sulla Lieldienas svīn Brocēnos!".
- ◊ 2. aprīlī **Kuldīgā, pie vecā rātsnama**, Kuldīgas Goda pilsoņa, aktiera Ēvalda Valtera 130. dzimšanas diena ar tēju.
- ◊ 5. aprīlī **Pastendes kultūras namā** vārda dienas koncertu rīko bērnu deju kolektīvs "Jumalēni".

- ◊ 6. aprīlī **Rojas kultūras centrā** viesosies Kaspars Upaciers jeb Ufo ar jastru programmu "Ufo, izstāsti vēl kādu joku!".
- ◊ 6. un 20. aprīlī **Saldū, Kapelleru namā**, Sintijas Reimanes mandalu zīmēšanas meistarklase.
- ◊ 10. aprīlī **Talsu Galvenajā bibliotēkā** notiks Aleksandra Pelēča literārās prēmijas pasniegšana.
- ◊ 26. aprīlī **koncertzālē "Lielais dzintars" Liepājā** būs skatāma muzikālā cirka izrāde "Nevaru ciest, ka viņi ēd tik skaļi". Apvienojot laikmetīgo mūziku un cirka elementus, kombinējot jauniešu pārdomas un mākslu laboratorijas "CirqueMusique" radošo darbnīcu laikā attīstītos cirka elementus, dramaturģe Ance Muižniece radījusi stāstu par jauniešu attīstības ceļu līdz sevis un pasaules pieņemšanai.

Māksla

- ◊ 2. aprīlī **Dundagas bibliotēkā** Lauras Šulcas gleznu izstādes "Skaties, priecājies, sargā!" noslēgumā būs iespēja tikt ar tās autori.
- ◊ 6. aprīlī **"Kaltenes klubā"** paredzēta izstādes "Krustām vīti pavedieni" atklāšana un tikšanās ar autorēm – Mudīti Melderi un Intu Boteri.
- ◊ Līdz 14. aprīlim **Kuldīgas mākslas namā** Latvijas Mākslinieku savienības izstāde "Ieskats LMS kolekcijā".
- ◊ Līdz 19. aprīlim **Saldū, Kapelleru namā**, Mažeiku tekstilmozaikas šuvēju izstāde.
- ◊ Līdz 20. aprīlim **Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā** laikmetīgo vainagu izstāde "Stāsti manim, vainadziņi", kas tapusi, sadarbojoties Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam un Latvijas Mākslas akadēmijai.
- ◊ Līdz 28. aprīlim **Liepājas muzejā** skatāma grāmatu oriģinālsējumu izstāde "Izlasītas grāmatas", kurā aplūkojami vairāk nekā 150 grāmatu oriģinālsējumi, ko iesējuši 42 profesionāli grāmatasēji, grāmatu mīļotāji, lasītāji un literatūras cienītāji no Latvijas un Lietuvas.
- ◊ Līdz 28. aprīlim **Kuldīgas novada muzejā** Lauras Vilertes lielformāta fotogrāfiju izstāde "Klusums".
- ◊ Līdz 30. aprīlim **Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā** Daiņa Tirradņa rotas no Kurzemes piekrastes akmeņiem izstādē "Furors".
- ◊ **Rojas jūras zvejniecības muzejā** skatāma Talsu mākslinieka Andra Vītola personālizstāde "Piejūras klimats".

Teātris

- ◊ 6. aprīlī **Talsu tautas namā** jauniešu teātra "Es un Mēs" izrāde "Pūt, vējiņi!".
- ◊ 6. aprīlī **Dundagas kultūras pilī** uz stāvkomēdiju ielūdz komiķis Maksims Trivaškevičs.
- ◊ 10. aprīlī **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Latvijas Leļļu teātra izrāde "Gangsteromīte".
- ◊ 10. aprīlī **Saldū, Avotu ielā 12**, un 25. aprīlī **Kuldīgas kultūras centrā** Ainārs Ančevskis piedāvā komēdiju dzīvesveida inventarizācijai un emociju ventilācijai "Stūrgalvis".
- ◊ 12. aprīlī **Kuldīgas kultūras centrā** Ralfa Eilanda un Kaspara Bredaka komēdijšovs "Mēs jūs mīlam: WTF".

- ◊ 13. aprīlī **Liepājas teātrī** būs pirmizrāde režisora Valtera Sīļa iestudējumam – Rasas Bugavičutes-Pēces "Tēvs klusums". Tā varone Maija 35 gadu vecumā izlemj iepazīties ar tēvu, kurš viņas dzīvē nav bijis klātesošs, jo Maija ir sabiedrībā labi zināma kordinģenta ārļauļības meita. Lomās: Agnese Jēkabsons, Ģirts Krūmiņš, Inese Kučinska, Laura Jeruma, Kaspars Gods, Anda Albuže, Madara Kalna, Agnija Dreimane, Kintija Stūre, Gatis Maliks, Hugo Puriņš, Kārlis Artejevs un koris "Laiks" diriģentes Ilzes Balodes vadībā.
- ◊ 13. aprīlī **koncertzālē "Klavins Piano"** un 18. aprīlī **Brocēnu kultūras centrā** Kalvis Troska stāvkomēdijas izrādē "Mušpapīrs".
- ◊ 20. aprīlī **Kuldīgā, "Zabadakā" (Vijolišu ielā 24)**, Ģirta Krūmiņa solo izrāde "Vientuļās planētas sala".
- ◊ 23. aprīlī **teātra namā "Jūras vārti" Ventspilī** Dailes teātra "Izrāde, kas saiet sviestā".